

Обставини справи

Справа стосувалася демонстрації, що відбулася під час показу фільму за участю одностатевої сім'ї під час Місячника історії ЛГБТ асоціації-заявника в лютому 2013 року. Інші п'ятеро заявників узяли участь у показі цього фільму. Хоча поліція й забезпечила певний захист, кінотеатр був захоплений протестувальниками, які, імовірно, носили ультраправу символіку. Кіноглядачі були піддані словесним образам.

Скарги асоціації-заявника та інших заявників до прокурорів не мали результатом пред'явлення обвинувачення. За результатом скарги, поданої до суду, було ухвалено рішення про відсутність будь-яких доказів, які могли б поза розумних сумнівів підтвердити демонстрацію фашистської символіки.

Заявниками в цій справі є Асоціація «АССЕПТ» (неприбуткова асоціація) та п'ятеро румунських громадян. Асоціація-заявник була заснована у 2000 році та розташована в місті Бухаресті. Ця організація підтримує інтереси представників ЛГБТ-меншини в Румунії. Інші заявники народилися між 1980 та 1988 роками та проживають у місті Бухаресті.

Під час Місячника історії ЛГБТ асоціації-заявника в лютому 2013 року відбувся показ фільму за участю одностатевої сім'ї. Інші п'ятеро заявників були присутні на цьому показі. Водночас виник протест проти показу цього фільму.

Близько 50 протестувальників увійшли до зали та зірвали кінопоказ. Вони викрикували такі образливі фрази, як «смерть гомосексуалістам», «ви мерзота» тощо. Деякі з них стверджували, мали прапори з ультраправими символами. Як видається, протестувальники були пов'язані з праворадикальним політичним рухом *Noua Dreaptă* («Нове право»), який, серед іншого, відкрито висловлювався проти одностатевих шлюбів та усиновлень.

Організатори попередили / сповістили поліцію, яка була присутня на місці події. Представники поліції ввійшли до зали, вилучили деякі прапори та пішли, незважаючи на прохання організаторів залишитись. У відповідних звітах поліція не згадувала про гомофобію.

Оскільки протестувальники заблокували проєктор, організатори були змушені припинити демонстрацію.

5 березня 2013 року асоціація-заявник поскаржилася поліції на інцидент, заявивши про підбурювання до дискримінації, зловживання службовим становищем шляхом обмеження прав інших та публічної демонстрації символів фашизму, расизму та ксенофобії. Розпочате розслідування було завершено 14 жовтня 2014 року (інцидент описали як «обмін думками»), рішення про що було підтримане органами влади.

Розслідування використання символів фашизму було також припинено 11 серпня 2017 року.

Декілька скарг, поданих заявниками до судів, виявилися безрезультатними. Загалом жодних обвинувачень висунуто не було.

Посилаючись на статті 3, 8, 14 Конвенції та статтю 1 Протоколу № 12 до Конвенції, заявники, зокрема, скаржилися на відсутність захисту органами влади від поведження, якого вони зазнали 20 лютого 2013 року, та на упереджене до них ставлення з причини сексуальної орієнтації. За статтею 11 Конвенції, взятою окремо та разом зі статтею 14 Конвенції, заявники скаржилися, зокрема, на втручання у їхній публічний захід, спричинене нездатністю органів влади захистити їхнє право на мирне зібрання. За статтею 13 Конвенції заявники скаржилися на відсутність ефективного засобу правового захисту за своїми скаргами.

Оцінка Суду

Статті 3, 8 та 14 Конвенції і стаття 1 Протоколу № 12 до Конвенції

Обов'язок захищати

Ця подія стосувалася групи близько 20 осіб, яких було словесно ображено іншою групою 45 осіб, що фактично мало наслідком припинення їхнього заходу. Поліція надавала мінімальну допомогу, навіть не залишившись у залі, незважаючи на те, що зал не був переповнений. Для Суду це не було ефективним втручанням, і поліція не попередила жорстоке поведження, якого зазнали заявники.

Крім цього, Суд відзначив, що складені поліцією та жандармами звіти не містили жодного посилання на гомофобські образи, від яких постраждали заявники, та описали подію без жодного посилання на гомофобію. Суд визнав, що органи влади не змогли правильно оцінити ризик, якому піддавались окремі заявники з боку порушників, та належно зреагувати для того, аби захистити гідність окремих заявників від гомофобських нападів третіх сторін.

Обов'язок розслідувати

ЄСПЛ підкреслив, що в поліції були достатні докази того, що протестувальники висловлювали словесні образи з приводу сексуальної орієнтації учасників заходу, оскільки її представники були при цьому присутні. Органи влади мали обов'язок провести розслідування цього випадку – потенційного злочину на ґрунті ненависті. Проте жодних значних кроків упродовж року після подачі скарги зроблено не було, і, зрештою, розслідування тривало 4 роки і 8 місяців. Суд не вважає, що розслідування на початкових етапах було настільки складним. Зрештою, органи влади не здійснили кримінального розслідування дій порушників.

ЄСПЛ, зокрема, відзначив, що органи влади послідовно посилалися на словесні образи як на прості «обговорення» або «обмін думками»; правопорушники були описані як «прихильники» ультраправих організацій, а жертви як «послідовники» одностатевих

стосунків. На думку Суду, таке формулювання не було нейтральним і могло поставити під загрозу ефективність національного провадження.

ЄСПЛ дійшов висновку, що органи влади не вжили розумних заходів з розслідування того, чи були словесні образи мотивовані гомофобією.

Висновок

У підсумку Суд дійшов висновку, що органи влади не запропонували належного захисту гідності заявників (і в більш широкому сенсі, їхнього приватного життя) і не провели ефективного розслідування справжнього характеру насильства з мотивів гомофобії безпосередньо щодо них. Тому органи влади піддали дискримінації заявників з підстав їхньої сексуальної орієнтації, що в результаті мало наслідком порушення статті 14 Конвенції, взятої разом зі статтею 8 Конвенції.

Стаття 14 Конвенції в поєднанні зі статтею 11 Конвенції

ЄСПЛ нагадав, що право на свободу мирних зібрань охоплює як приватні зустрічі, так і зустрічі в публічних місцях, що можуть бути й у статичній формі, і у формі процесії; крім цього, це право може бути реалізовано як окремими учасниками, так й особами, які організовують зібрання. Суд вказав, що припинення показу фільму в цій справі становило втручання у права заявників на свободу зібрань.

Суд дійшов висновку, що відповідні факти були такими ж, як і у випадку скарги за статтею 14 Конвенції разом із статтею 8 Конвенції, при цьому Суд дійшов висновку про те, що органи влади не зменшили ескалацію ситуації, незважаючи на явні докази того, що образливі висловлювання були зроблені на ґрунті гомофобії.

Насамкінець Суд дійшов висновку, що органи влади, не забезпечивши того, щоб відповідна подія в цій справі відбулася, не виконали свої зобов'язання за статтею 14 Конвенції, взятою разом зі статтею 11 Конвенції.

Висновок

Порушення статті 14 Конвенції (заборона дискримінації), взятої у поєднанні зі статтею 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя), стосовно заявників – фізичних осіб.

Порушення статті 14 Конвенції, взятої разом зі статтею 11 Конвенції (свобода зібрань та об'єднання), стосовно всіх заявників.

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 1 червня 2021 року й набуло статусу остаточного 1 вересня 2021 року відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.